

Sex er mer enn samleie - vi krever bedre seksualitetsundervisning nå!

Vedtatt av SVs landsstyre 14. mai 2023.

Et styrket tverrfaglig samarbeid, for en styrket seksualitetsundervisning

Vårt mål er at alle elever, uansett hvor de bor, skal ha god seksualitetsundervisning med vekt på identitetsutvikling, kropp og seksualitet. Fra 2017 til 2021 har andelen elever som ønsker at seksualitetsundervisningen skal holdes av noen andre enn læreren sin økt. For at seksualitetsundervisningen skal bli variert, skje oftere og dekke ulike temaer på en god måte så trenger vi både lærere, helsesykepleiere og eksterne aktører til å bidra og spille hverandre gode. For å få til dette samspillet så trengs det ny politikk, både i fylkene, kommunene og nasjonalt.

I en rapport utgitt av Sex og Samfunn i 2022 kommer det fram at både elevene og lærerne mener seksualitetsundervisningen i dag er mangelfull, og at kvaliteten er for dårlig. Lærerne etterlyser faglig påfyll, etterutdanning og at seksualitetsundervisning vies mer tid på lærerutdanningen. Lærere som er usikre på temaet skaper klein og mangelfull seksualitetsundervisning. Derfor er det et politisk ansvar å sikre at lærerne har den kunnskapen og verktøyene de trenger for å gi god seksualitetsundervisning.

Lærerne kan ikke løse alt alene. Skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom spiller en viktig rolle i seksualitetsundervisningen. Problemet er at vi har altfor få helsesykepleiere i dag. En undersøkelse fra forskningsinstituttet SINTEF fra 2020 peker på at de gjeldende normtallene for helsesykepleiere i skolen er utdaterte og ikke står i samsvar med oppgavemengden. SV ønsker derfor langt flere helsesykepleiere og at de skal få tid og mulighet til å bidra inn i seksualitetsundervisningen på skolen. For eksempel kan man besøke helsestasjonen for ungdom som et ledd i seksualitetsundervisningen. Helsestasjonen for ungdom må være åpen og tilgjengelig for elever etter skoletid.

Frivillige organisasjoner og fagfolk med kompetanse på barn unges utvikling, kropp og seksualitet er viktige samarbeidspartnere. De kan bidra med å snakke trygt, åpent og ærlig om sex. Det finnes også ulike undervisningsopplegg om seksualitet som er utviklet. De kan bidra til variasjoner, og sette ulike tema på dagsorden i skolen og undervisningen. Samtidig er det viktig at dette blir en del av en helhetlig lokal plan for undervisningen om kropp, seksualitet og psykisk helse og et supplement til den ordinære undervisningen.

En samtykkeorientert seksualitetsundervisning

Innen fylte 18 år har 83% av norsk ungdom sett på porno. Av guttene som ser på porno begynte 63% av dem å se på dette før fylte 13 år. Samtidig er gjennomsnittsalderen for gutters seksuelle debut 18 år. Det vil si at i over 5 år er det porno som er gutters eneste bilde av sex. Dagens mainstream porno har et fravær av samtykke. Hele 9 av 10 av de mest populære pornovideoene i dag inneholder vold mot kvinner. Pornokulturen baserer seg på farlige kjønnsroller der mannen tar og kvinnen blir tatt. 1 av 10 jenter blir utsatt for voldtekt i løpet av livet, halvparten før fylte 18 år. Da kan ikke unge gutter lære om sex fra porno som romantiserer voldtekt. Derfor er det viktig at vi har en seksualitetsundervisning som fungerer som en motvekt til pornoen, lærer unge hva et samtykke er og at kun et ja betyr ja.

Skeiv seksualitetsundervisning i hele landet

Homo er et av de mest brukte skjellsordene i norsk skolegård og ca.40% av skeive har blitt utsatt for hatytringer det siste året. Dagens seksualitetsundervisning er heteronormativ og fokuserer ikke på skeiv sex eller kjønns mangfold. For å motvirke fordommer og diskriminering, og for å ivareta skeives rett til en seksualitetsundervisning rettet mot dem, må derfor seksualitetsundervisningen endres.

Vi vet at kvaliteten på dagens seksualitetsundervisning varierer sterkt mellom ulike deler av landet. Dette er fordi det er store variasjoner i hvor mange ansatte man har i skolehelsetjenesten og helsestasjonen for ungdom, og fordi de store byene i større grad har tilgang på ekstra ressurser gjennom eksterne aktører. Hvor du bor i landet skal ikke ha noe å si for hvor god opplæring du får om seksualitet, samtykke og kropp.

For å styrke unge skeives helsetilbud trenger man kompetanse på skeiv seksualitet og kjønn i hele landet. Oslo har siden 2002 hatt en egen helsestasjon for kjønn og seksualitet med svært høy faglig kvalitet. Oslo kommune har bedt om at denne helsestasjonen blir et nasjonalt kompetansesenter som kan dele sin unike kompetanse for å hjelpe unge i hele landet. Det støtter SV. Da kan fagkompetansen som finnes her bidra inn i nasjonalt utviklingsarbeid og styrke kompetansen til helsepersonell i hele landet. Helsestasjonen for kjønn og seksualitet ønsker selv å bidra til kurs og undervisning, samt bistå i å starte opp flere lokale helsestasjoner for kjønn og seksualitet andre steder. Dette ville ha bidratt til at helsetilbudet for skeive, særlig for unge transpersoner, blir styrket i hele landet.

SV vil at Stortinget skal:

- Styrke seksualitetsundervisningen, både gjennom bedre innhold og mer undervisning. Det skal være seksualitetsundervisning på alle trinn, også på videregående og i barnehagen. Det må være en del av læreplanen i flere fag og det må komme klarere retningslinjer om hva som skal gjennomgås. Undervisningen skal tilpasses elevens alder og utvikling.
- Finansierte pilotprosjekter for kommunene slik at de kan begynne med gjennomgående og helhetlig seksualundervisning fra barnehage til og med videregående skole, med det mål å ha dette som et nasjonalt krav på sikt gjennom en opptrappingsplan for seksuell helse.
- Sikre kompetanse og fagmiljøer rundt omkring i landet som kan tilby lærere etter- og videreutdanning i seksualitetsundervisning, som også kan utarbeide undervisningsressurser og holde seksualitetsundervisning som et supplement til ordinær undervisning i klasserommet.
- Opprette flere studieplasser for å utdanne flere helsesykepleiere og oppdatere normtallene slik at det samsvarer med de oppgavene helsesykepleiere har.
- Helsestasjonen for kjønn og seksualitet i Oslo skal bli et nasjonalt kompetansesenter.
- Gi nasjonale tilskudd til organisasjoner og andre aktører med relevant kompetanse for at de skal kunne bidra inn i seksualitetsundervisningen.
- Innarbeide seksualitetsundervisning i pensum i alle høyere utdannelse, innen alle helsefag og fag der man jobber med barn og ungdommer, mennesker i utsatte situasjoner og eldre.
- Myndighetene må sørge for tilstrekkelig finansiering for at ressurser og materiell som brukes i seksualitetsundervisningen er relevant og oppdatert.

SV vil at fylkeskommunen skal:

- Sikre elever på videregående god seksualitetsundervisning.
- Sørge for at elever på 2.videregående skal få tilbud om kurs i grensesetting, samtykke og voldtekt før russetida.
- Legge til rette for at ulike organisasjoner og aktører med kompetanse på feltet skal få mulighet til å komme inn på skolene for å supplere undervisningen.

SV vil at kommunene skal:

- Styrke skolehelsetjenesten og helsestasjonen for ungdom slik at de har kapasitet til å bidra inn i seksualitetsundervisningen på skolen, samt sikre tilgjengelige åpningstider for unge.
- Det skal opprettes egne helsestasjoner for kjønn og seksualitet i flere kommuner etter modell fra Oslo.
- Ta i bruk gode og kvalitetssikrede undervisningsopplegg om kjønn, seksualitet, grensetting, overgrep og samtykke.
- Legge til rette i kommunen for at ulike organisasjoner og aktører med kompetanse på feltet skal få mulighet til å komme inn på skolene for å supplere undervisningen.
- Tilby og finansiere at lærere skal kunne ta videreutdanning og aktuelle kurs innenfor tema.